

מלוך יקירין ויהודשים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי הוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הֵיָא חֻק־הֵא

חֻק־הֵא דְאִזְרֵי־הֵא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

גְּדוּל הַמְצוּוֹה וְעוֹשָׂה - שְׁעוֹשָׂה הַמְצוּוֹה מַחְמַת הַצִּיּוּוֹי הָאֱלוּקִי וְלֹא רַק כְּפִי שִׁמְבִין בִּשְׁכּוֹל

תמוה כיצד אדם בעוה"ז שהוא יצור כ"כ קטן ואפסי יוכל במעשיו לפעול בעולמות עליונים, מה שאין בכוחם של מלאכים ושרפי מעלה לפעול ולשדד מערכות במעשיהם.

ישוב מעמיק הובא לתמיהה זו בספר הקדוש **שם משמואל** (בא תרע"ו) בשם אביו האבני נזר זלה"ה שהסביר שכיון שהאדם הוא שליח מהשי"ת לקיים מצוותיו, ושליח הרי לעולם יש בו כח המשלח ושלוחו של אדם כמותו, לכן כל המצוות שאדם עושה בשליחות השי"ת נחשב שהקב"ה עצמו הוא העושה, ולכן אין לתמוה כיצד מעשי המצוות פועלים בעולמות עליונים. בזה יובנו דברי חז"ל (קידושין לא.) ג'דול מצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה', שכיון שאדם עושה מצוה מחמת ציווי השי"ת ממילא יש בו דין שליחות וכשעושה המצוה הרי זה כאילו עשאה השי"ת בכבודו ובעצמו.

הרחיב על כך האדמו"ר **הישועות משה** מויז'ניץ זלה"ה וביאר שהנה בענין כוונת המצוות מצאנו חלוקות רבות, ישנם מצוות שטעמם ידוע לכל וכל אדם המקיימם יוכל לכוון אל פנימיותם, וישנם מצוות שטעמם עפ"י סוד הגלוי רק לבעלי תורת הנסתר כרשב"י וחבריו, יותר מכך בתוה"ק מצינו לדוגמא את מצות פרה אדומה שטעמה נגלה רק למשה רבנו ע"ה, אך ישנם מצוות שנקראות 'חוק' שטעמם לא ידוע כלל ועיקר ואת סודם האמיתי יודע רק השי"ת בכבודו ובעצמו ול האדם לקיימם בפשיטות רק משום שציוה השי"ת לעשותם.

ממילא כשאדם מקיים מצוה עפ"י מה שמבין בשכלו את כוונת המצוה פעמים שאינו מייחד את מעשהו כראוי בשורש הדבר, כיון שמה שמבין בשכלו הוא כאין וכאפס לעומת הטעם העיקרי של המצוה בשורשה העליון, אך כשאדם עושה מצוה בדחילו ורחימו ואומר 'אשר קדשנו במצוותי וציונו' ומכוון שעושה המצוה לשם יחוד קב"ה ושכינתיה עפ"י הטעם הסודי הגלוי רק ליחידו של עולם, הרי הוא מתקן את הדבר בשורשו העליון עד למקום הגבוה ביותר, וזהו הפירוש ג'דול המצווה ועושה' היינו מי שעושה המצוה מחמת הציווי האלוקי ולא רק כפי שמבין בשכלו.

שעושה האדם בעולם הזה התחתון הוא משדד מערכות עליונות, ופועל בעולם העליון תיקונים נשגבים שבהם תלוי קיום העולם וכל המשכת השפע היורד לבניו חביביו של השי"ת. ולכאורה

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליהם פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על (יט, ב).
ידוע מה שכתבו בספה"ק שבכל מעשה מצוה

מִילְתָּא דְפִלְיָאָה

כִּפְרַת עוֹנוֹת הַחֲמוּרִים בְּכַח לִימוּד תּוֹרָה

אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל וְגו' (יט, יד).

לימוד התורה מסייע ביד האדם לבוא לתשובה ולמחילת עוונות, ואף על פי שיש כמה מיני עבירות שאין התשובה לבדה מכפרת עליהם, כמו שסדרו חז"ל ארבעה חילוקי כפרה, ויש מהם שאין התשובה מכפרת עד שעת מיתתו של אדם, שהעוון החמור שבכולם הוא עוון חילול ה' רח"ל, ועליו אמרו (יומא פו.) שאין כח בתשובה ויום כפור עם היסורים למרק כפרתו, אלא כולם תולים ומיתה ממרקת. מכל מקום כתב **בשערי תשובה לרבנו יונה** (שער ד אות טז) שרפואתו היא שיעסוק תמיד לקדש את השם יתברך, או שיתמיד להנות ביגיעת התורה, וסמך לדבר ממה שנאמר (שמואל א' ג יד) 'אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה', בזבח ובמנחה אין מתכפר אבל מתכפר בדברי תורה (ראש השנה יח.). ואף על פי שעוון בני עלי היה בו חלול הקדשים מעין חילול ה', מכל מקום הועיל לימוד התורה לכפר עוונם.

עִיקַר עֶסֶק הַתּוֹרָה כִּשְׁהוּא בְּבַחֵי מִיתָה

הכיצד, הרי אמרנו שרק בצירוף מיתה מתכפר לעוון חילול ה'. רק שהעוסק בתורה הרי זה כמו שעת מיתה, כי התורה נאמר בה (במדבר יט יד) 'אדם כי ימות באוהלו', ודרשו (ברכות סג:) שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, וכיון שהוא ממית עצמו עליה הרי היא מכפרת עליו כמו בשעת מיתה, שכן אין התורה נקנית באדם אם אינו מוסר עצמו מכל וכל בעבורה, ואינה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, וכמו שרואים גם במתן תורה שעל כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה פרחו נשמתם של ישראל, וגם זה היה בכלל מסירות נפשם לקבל את התורה, כי האדם הוא בעל גוף חומרי מגושם, ואילו התורה היא כולה שְׁכָל רוחני, ואין השכל הרוחני מתקיים בתוך הגוף הגשמי, כי אין שני הפכים מתגוררים יחד בכפיפה אחת, ורק אם האדם ממית את גופו ומסלק את חומריות גופו, בכך הוא מכין מקום משכן לשכל התורה, כאשר תהיה התורה עיקר בתוכו והגוף יהיה טפל.

וזהו מה שאמרו זקני הנגב לאלכסנדר מוקדון (תמיד לב.), כששאל אותם מה יעשה האדם ויחיה והשיבו לו שימית עצמו, ואם יחיה את עצמו הרי הוא גורם מיתה לעצמו, והביאור הוא כנ"ל שעיקר חיי האדם הם בתורה הקדושה, בבחינת 'עץ חיים היא למחזיקים בה' (משלי ג יח), וכמו שאומרים בתפילת ערבית 'כי הם חיינו ואורך ימינו', והדרך לזכות בחיי עולם היא על ידי שימית האדם את חומריות גופו, כי אם יחיה את גופו יגרום מיתה לחיים הרוחניים.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

ד' דרכים איך יוכל אדם לקיים כל תרי"ג מצוות

תרי"ג מצוות, ומן הנמנע שימצא אדם אחד שישנו בקיום כולם, וזה לך האות כהן ולוי וישראל ונשים, יש מצוות עשה בכהנים שאין מציאות לישראל לעשותם, ויש מצוות לישראל שאינם בכהנים וכן בלויים וכן בנשים, ומה מציאות יש ליחיד לקיימם להשלים תיקון לרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו אשר יכוונו להם, אלא ודאי שתתקיים התורה במחברת הכללות ויזכו זה מזה.

התשוקה למצוה משלימה שאר המצוות שאינו יכול לקיימם

עוד עצה יש, שישתוקק בלבו ובמחשבתו לקיים כל התרי"ג מצוות, ועל ידי כן תהיה מחשבתו רצויה במרום כאילו קיים כל המצוות במעשה, ועל דרך שאמרו (ברכות ו.) חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. ועוד תוספת מעלה יזכה לנפשו אם יוסיף על מחשבתו הטובה לעסוק בתורה בענין אותן המצוות שאינו זוכה לקיימן, כמו שכתב **בראשית חכמה** (הקדמה) שעל ידי עסק התורה נחשב לאדם כאילו קיים כל מצוות התורה בפועל, וזה הרמז בדברי חז"ל (אבות פ"ו מ"א) כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, כי לימוד תורה לשמה היינו ללמוד על מנת לקיים, וכשלומד תורה ומשתוקק לקיים מצוותיה נחשב לו כאילו זכה לקיים 'דברים הרבה' בפועל.

קיום מצוה אחת בשלמות משלים תרי"ג מצוות התלויים בה

עצה נוספת הובאה הרה"ק הבני יששכר ע"ה בספרו דרך פקודיך (הקדמה), על ידי שמקיים מצוה אחת בשלמות בכל פרטיה ודקדוקיה, והרי כל מצוה כוללת בתוכה את כל תרי"ג מצוות, כמו שאומרים 'ותרי"ג מצוות התלויים בה', ועל ידי קיום מצוה אחת כראוי זוכה לתקן את כל תרי"ג מצוות, גם אותן שאינו זוכה לקיימן במעשה.

אכן נתברר לנו באר היטב, כי האדם נשלח לעולם הזה כדי להשלים ולתקן כל חלקי נשמתו, ועל ידי קיום תרי"ג מצוות זוכה לתקן כל תרי"ג כוחות הנפש. אמנם כמעט ולא אפשרי שיזכה אדם אחד לקיים כל תרי"ג מצוות, שכן ישנם מצוות הנוהגות בכהנים ויש בלויים או ישראלים, ויש מצוות שאינן נוהגות אלא בפני הבית, וכן יש מצוות שאינן נוהגות אלא למי שהזדמנו לו במקרה כשילוח הקן, ועוד מצוות רבות שאין כל אדם זוכה לקיימן, וכיצד אם כן יזכה כל אדם מישראל לתקן כל חלקי נשמתו.

סוד גלגול הנשמות להשלים כל תרי"ג מצוות

העצה לכך היא בסוד גלגול הנשמות, וכמו שאמרו רבותינו הקדושים **בתיקוני הזוהר** (תיקון ע' קלב.): זכאה איהו מאן דשריא ליה בכל אבר ואבר דיליה למעבד ליה אתר דלישרי ביה, ואמלכא ליה בכל אבר ואבר דלא אבר פנוי מיניה, דאם חסר חד דלא שריא עליה קודשא בריך הוא, בגין ההוא אבר אתחזר לעלמא בגלגולא עד דישתלים באברים דיליה, שחוזרת הנשמה ומתגלגלת בעולם הזה בכמה מיני אופנים פעם בכהן ופעם בלוי וכן על זה הדרך, וכן נשמות שהיו אחר חורבן בית מקדשנו, הרי שהם צריכים להתגלגל לימות המשיח כדי לקיים המצוות התלויות בבית המקדש כקרבנות וכיוצא בהן, כדי שיזדמנו לפניה קיום כל תרי"ג מצוות, ובדרך זו זוכה הנשמה לתקן כל חלקיה על ידי קיום כל תרי"ג מצוות.

קיום כל המצוות בזכות האחדות

עוד כתבו בספרים שיש עצה שלא יצטרך האדם לשוב בגלגול לעולם הזה, והוא על ידי האחדות ואהבת רעים ומתוך כך נחשב כאילו הוא מתאחד עם חבריו, וכל המצוות שקיימו חבריו כאילו קיים הוא בעצמו, וזוכה להשלים כל חלקי נפשו בגלגול אחד. וכן כתב **האור החיים הקדוש** (שמות לט לב): כי ה' ציוה

זאת התורה אדם פי ימות באהל כל הפא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים (יט יד). התורה הקדושה היא חיותו הפנימית של כל איש ישראל, כמו שכתב **בדגל מחנה אפרים** (בראשית ד"ה בראשית) פירוש הפסוק זאת התורה אדם שהתורה היא עצמות האדם מישראל, כי חיות ישראל היא עצמות הבורא ברוך הוא, כנאמר (בראשית ב ז) 'ויפח באפיו נשמת חיים', והרי אין אדם נופח אלא מעצמותו ופנימיותו, וכבר אמרו חז"ל (זוהר קדושים עג.) כי הקב"ה והתורה וישראל חד הם, וזהו שהתורה יש בה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, והם הנותנים חיות לאיבריו וגידיו של האדם. ועוד כתב (האזינו ד"ה כי לא) **זאת התורה אדם**, כמו שיש באדם רמ"ח אברים ושס"ה גידים, כן יש בתורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, וכל מצוה שייך לאבר פרטי מהאדם כדי לחיות האבר ההוא ממקור המצוה ההוא, נמצא מכל התורה בכלל נובע חיות לכל האדם. למדנו כי לכל יהודי יש שייכות מיוחדת לקדושת התורה, שכן תבנית גופו ואיבריו מכוונים כנגד התורה והמצוות, כי רמ"ח איברי האדם המה נגד רמ"ח מצוות עשה, ושס"ה מצוות לא תעשה כנגד שס"ה גידים, ותר"ג מצוות הן המזון הרוחני של תרי"ג איברי האדם, ואם חלילה וחס יעבור אדם על אחת מכל המצוות האמורות בתורה, נפגם בכך אותו האבר בגוף האדם, וכשמקיים מצוה ה' מתקדשים האיברים שהם כנגד אותם המצוות.

כיצד יקיים תרי"ג מצוות וישלים נפשו

ובזה פירש **האלשיך הקדוש** את הפסוק (קהלת יב יג) 'את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם', 'את האלהים ירא' אלו מצוות לא תעשה, 'ואת מצוותיו שמור' אלו מצוות עשה, כי רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה מכוונים כנגד כלל איבריו וגידיו 'כי זה כל האדם'.

העצה - כשאין לאדם חשק ללימוד התורה הקדושה

מברייסק ששמע מאחד האדמו"רים בעת שהותו בעיר קרעניץ) על הפסוק (שמות טו כג) 'ויבואו מרתה ואין מים לשתות', ופירשו, לפעמים אין לאדם חשק ללימוד התורה, ואין מים לשתות' - אין מים אלא תורה (ב"ק יז.), 'כי מרים הם - שמרגיש בה טעם מר ולא מתיקות ועריבות. 'ויורה ה' עץ' - הורה לו עצה, שלשון 'עץ נדרש מלשון 'עצה', 'וישלך אל המים' - העצה שהורה לו ה' היא, להשליך את עצמו למים, לעסוק במימי התורה אף שאין לו חשק, וכשמשליך עצמו לתלמוד תורה 'וימתקו המים' - מרגיש מתיקות ועריבות טובה התורה. ועל כך נאמר אחר זה 'שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסהו', שללמוד ללא שיש לו חשק וטעם הוא ניסיון גדול, עד כמה מוכן להשליך את עצמו ורצונותיו ללימוד התורה הקדושה.

דברים כדברנות כתב בזה **השפת אמת** (חקת תרל"ו ד"ה ברש"י): כי דברי תורה הם היפוך דברי עולם הזה שהטעם מביא למעשה, שע"י שחושק לטעם עולם הזה והבליו עושה אותם ואחר כך נמאסים עליו. ותורה להיפוך, ע"י המעשה אף שאינו מתאוה להם זוכה אחר כך להשיג הטעם ולהתאוות להם. אמנם אין טעם זה מושג רק למי שלא טעם טעם עולם הזה. וכפי מה שפורש אדם עצמו מתאוות כך זוכה להשיג טעם הקדושה. ולכן משה רבינו ע"ה שנקרא 'איש אלקים' (להלן לג א) נבדל מעולם הזה לכן לך אני מגלה טעמי פרה ולאחרים חוקה (במדב"ר יט ו). פירוש, מי שאינו זוכה להשיג הטעם צריך לעשותו בדרך חוקה, וע"י זה זוכה אחר כך להשיג הטעם. כתיב (ישעיה ה כ) 'שמים מר למתוק ומתוק למר', פירוש, ע"י ששמים דבר עולם הזה למתוק בעיניהם, ע"י זה 'מתוק למר' שאין יכולין להרגיש מתיקות התורה ומצות.

'אותי עזבו ואת תורתי לא שמרו', הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו, מתוך שהיו מתעסקין בה המאור שבה היה מחזירן למוטב.

וכעין זה איתא בירושלמי (חגיגה פ"א ה"ז): רבי חונה ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק, מצאנו שוויתר הקדוש ברוך הוא לישראל על עכו"ם ועל גילוי עריות ועל שפיכות דמים, על מאסם בתורה לא וויתר, מה טעמא 'ויאמר ה' על אשר עשו עכו"ם וגילוי עריות ושפיכות דמים' אין כתוב כאן, אלא 'ויאמר ה' על עזבם את תורתי', אמר ר' חייה בר בא 'אותי עזבו' אוותרה שמא את תורתי שמרו, שאילו אותי עזבו ותורתי שמרו המאור שבה היה מקרבן אצלי.

וראה **באור החיים** על הפסוק (דברים יא כז) 'וזאת הברכה אשר תשמעו', וז"ל: 'את הברכה אשר וגו' אומרו 'את', להעיר כי מלבד הברכה המושגת מדרך ה', עוד לו עמה יעוד הטוב, והוא 'אשר תשמעו', כי השמיעה בתורה הוא תענוג מופלא ומחיה הנפש, כאומרו (ישעיה נה ג) 'שמעו ותחי נפשכם', והמרגיש בטעם התורה תשיחנו נפשו כי עליו לשלם גמול טוב לנותן מתנה טובה מופלא, ואין צריך לומר שאין לתבוע שכר עליה וכו'. ותלה הכתוב הברכה בשמיעה, ולא הזכיר לא מעשה, ולא שמירה, לפי שהשומע דברי אלקים חיים, התורה מטיבה נפשו ומישרתו כי יש בה סם חיים, כאומרם ז"ל 'המאור שבה היה מחזירן למוטב', לזה תלה הכל בשמיעה.

עצת ה' ללמוד אף שאין חשק

ועם זאת ישליך עצמו ללימוד התורה אף שאינו מרגיש בה טעם, שפעמים הוא ניסיון לאדם עד כמה מוסר עצמו ללימוד התורה, וכן דרשו צדיקים (מובא מהגר"ז

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמור (יט יב).

לעיתים אין לאדם חשק ללימוד התורה הקדושה, ושואל את עצמו, מדוע, הלא אין מתיקות כמתיקות ונעימות דברי התורה וכנודע לכל דברי **האור החיים הקדוש** (פר' כי תבוא בפסוק 'ושמחת בכל הטוב') באש קודש 'שאם היו בני אדם מרגישין במתיקות ועריבות טובה התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם. [יש לך אדם שלוקח מקח, יש בו זהב אין בו כסף, יש בו כסף אין בו זהב, אבל המקח שנתתי לכם יש בו כסף שנאמר (תהלים יב ז) 'אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף', יש בו זהב שנאמר (שם יט יא) 'הנחמדים מזהב ומפז רב', יש אדם לוקח שדות אבל לא כרמים, כרמים ולא שדות, אבל המקח הזה יש בו שדות ויש בו כרמים שנאמר (שיר השירים ד יג) 'שלחך פרדס רמונים' (שמו"ר לג א)]. אם כן מדוע אין לו חשק.

אך צריך לדעת, 'אשר עשה האלקים את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים' (קהלת ז כט), האדם מתחילתו ישר ויכול להרגיש מתיקות ועריבות התורה. אבל אשמים אנחנו בכך, שאיננו מרגישים טעם וחשק בתורה, שמחמת התאוות והרצונות שמביאים אנו על עצמינו, מכניסים עצמינו במידות קטנות ושפלות, ומחמת כן אין טעם בדברי קדושה ואינו מרגיש מתיקות ועריבות טובה התורה.

העצה לכך לפשפש במעשיו לחזור בתשובה על חטאיו, וכך יסיר מעצמו את חושך התאוות המחשיך ממנו את אור התורה הקדושה, ואז אורייתא מודעת ליה חוביה (זוהר ויקרא כג:) והמאור שבה יחזירה למוטב.

כן אמרו במדרש (איכ"ר פתיחתא ב): ר' הונא ור' ירמיה בשם ר' חייא בר אבא אמרי, כתיב (ירמיה טז יא)

